

1.

2.

2

26

3.

1746.

1. Viridius, Georgius Fidenus: De iuribus Dissensu
sponsualitatis sive abque emendationi (agnatione)
et emendatione valido [a.] abque efficaci
2. Viridius, Georgius Fidenus: De turpiteri remedio salutari
Calumniosis ac temerariis libris prosequendis pecc.
lienter prescripto in recentibus ordinacionibus
processualibus palatinis et salsacensis.
- 2^a Dickelmeier, Thomas Augustinus: De eo, quod difficile
est in munere doctoris academi et praecipue
theologi
- 2^b Schenqius, Christianus Follus: Observationes philologi-
cae in Claudi Mamerlini peregrinam gentilibus.
cum Maximiano Aug. dictum.
3. Wolfmann, Nicolaus: De vera iure testamenti conjugum
reciproci secundum iura Germanica et speciatim secundum
iura statuta Hamburgensia.

1747.

1. Beckius, Philippus Ludovicus: De eo quod iustum est circa rem unam vel pluribus seorsim venditam
2. Dammrathes, Fidericus Guiliellmus: De jure redemtionis fructuum beneficii ecclesiastici
3. Deinius, Georgius Fidericus: De testamento irritabili.
- 3^a Schwarzgier, Christianus Gottlieb: De antiquo ritu legitimanti liberos illegitimos per pallium.
4. Stirmer, Christophorus Guiliellmus: De annali rerum inuul. praescriptione Germanica et patrum Norimbergensi
5. Ulrich, Insuper Gabriel: De feudo venationis

1748

1. Bontseper, Innoentius Petrus: De jure venandi per vestem sanctatis juris publici in locis alienis episcopi in et ab eo.

2. Varnhaken, Christophorus Fridericus: De translatione
juris symbolica ex varis linguis et jure Norico.
 3. Vörlin, Georgius Fridericus: De primis apud hanc
Civitate post acceptationem secundam, statim liberato.
 4. Tauerlin, Johann Conradus: De illegitimis, quibus
dam pignora ac hypothecae constitucendi retineri
vique vendi
 5. Huf, Johann Paulus: De variis apud Germanos
restituere statum
 6. Hummann, Johannes: De definitione in jure
periculosa.
 7. Link, Wilhelmus Fridericus: De rei sub pacto
reservati dominii venditae periculo.
- 1749.
1. Hummann, Johannes: De characteribus superioritatis
territorialis contra viciniam

1749.

2. Hofmannus, Constantinus: De usu fructuum parentum & salutari
re privis Morico.

3. Winckler, Samuel Vitas: De paenis conjugum intra
annum lictis secundis nuptias contractentium

17
Pri. O. num. 20. P. 2. 12. 59

1747, 4

10

DISSERTATIO INAUGVRALIS IVRIDICA
DE
ANNALI
RERVM IMMOB. PRAESCRPTIONE
GERMANICA
ET POTISSIMVM NORIMBERGENSI

QVAM

IVSSV ET AVCTORITATE
MAGNIFICI ICTORVM ORDINIS
IN INCLVTA NORICORVM ACADEMIA
PRO LICENTIA
VMMOS IN IVRE HONORES
RITE OBTINENDI

XVI MART. A. R. S. CIOIOCCXXXVII

SOLENNI DISQVISITIONI
SVBICIT

CHRISTOPHORVS GVILIELMVS STÜRMER
NORIMBERGENSIS

ALTORFII

TYPIS IO. GEORGII MEYERI ACAD. TYPOGR.

VIRIS
PERILLVSTRIBVS LONGEQVE GENEROSISSIMIS
DOMINO
CHRISTOPHORO GOTTLIEB.
VOLCAMERO

AB ET IN KIRCHENSITTENBACH ETC.
AVGVSTISSIMO ROMANORVM IMPERATORI
A CONSILIIIS ACTVALIBVS
S. R. I. INSIGNIVM CVSTODI
INCLVTAE REIPVBLICAE NORIMBERG. DVVMVIRO PRIMARIO
ARCIS IMPERIALIS PRAETORI VRBIS QVE SCVLTEO
XENODOCHII QVOD EST AD SPIRITVM S. ET CAENOBII
D. CATHARINAE PRAEFECTO RELIQA

DOMINO
HIERONYMO GVILIELMO
EBNERO

AB ESCHENBACH IN ARTELSHOFEN GVTTENBURG ETC.
S. R. I. EQVITI
SACRAE CAESAREAE MAIESTATIS CONSILIARIO ACTVALI
INSIGNIVM IMPERIALIVM CVSTODI
REIPVBLICAE PATRIAE DVVMVIRO
COENOBIORVM AD D. CLARAE ET PILLENREVTHENSIS
PRAEFECTO SVPREMO RELIQA

DOMINIS AC MAECENATIBVS SVIS
PERQVAM GRATIOSIS

HOC QVALECVNQVE
PIETATIS ET DEMISSAE OBSERVANTIAE SVAE
MONVMENTVM

RELIGIOSISSIMO ANIMO

SACRVM ESSE VOLVIT

A V C T O R

CHRISTOPHORVS GVILIELMVS
STÜRMER.

PROOEMIUM.

In multumque cogitanti mihi, qua-^{Instituti}
le potissimum eligerem inauguralis ^{ratio.}
disertationis argumentum, operae
uidebar pretium facturus, in quo
me quaedam ueluti reuerentia mo-
uet patriarum institutionum, si, quoad per ingenii ir-
firmitatem liceat, legem V. tit. XVI. iuris statutarii
Norimbergensis aliqua ex parte sumerem explicandam.
Est enim illa, si quaedam, et obscura satis plenaque
dissensionis inter Ictos nostros, et usu fori cum primis
frequentata, atque adeo diligentiori expositione multo
dignissima. Neque uero tantum mihi ipse tribuo, ut
credam, posse me, qui nihil ferme possum, pro digni-
tate illam explanare: sed quum tamen hoc, quicquid
A est,

est, operae in me susceperim; omnibus in eo uiribus elaborabo, ut probem, legem illam non solum euictionis praestandae, sed praescriptionis etiam continere rationem. Quod ego quidem opinor ita certum esse, ut nihil possit esse certius. Sed si tamen id forte haud persuadeam omnibus: non tam mihi causam, quam doctrinam, ingenium uiresque defuisse existimabo. Ita uero hoc in argumento uersabor, ut Sect. I. annalis rerum immobilium praescriptionis Germanicae usum theoreticum pariter atque practicum sane quam breuiter perstringam; Sect. II. autem demonstrarem, statutis Norimbergensium niti commemoratam praescriptionem. DEVS OPT. MAX. adsit coeptis!

SECTIO I.

§. I.

De praescriptione et rebus immobilibus agitur remissione.

SI ego nunc multis uerborum ambagibus originem, deriuationem, significationem totamque historiam praescriptionis atque usucapionis (a), quamque nihil haec uerba inter se iure germa-

(a) Vid. NIC. CISNERI comment. de iure usucap. §. XVIII. sequ. et BOEHMERI diss. de praescript. contra leges maxime prohib. Hal. 1740. §. VII. sequ.

manico differant (b), ostendere; si, quibus nominibus ueniat Germanis nostris praescriptio (c); et quae tandem res immobilium numero habeantur (d), docere; si, inquam, quicquid de iis omnibus Icti monumentis litterarum consignerunt, accumulare uelim: subuerendum mihi omnino sit, ne et abundare otio, et, quod solent otiosi, actum agere, crambenque saepius iam coctam recoctamque rursus apponere uidear.

§. II.

Sed de fine tamen praescriptionis eiusdemque fundamento pauca sunt, quae dicam. Quum multum omnino intersit reipublicae, ne lites inter ciues gliscant perpetuae nullaue finiendae ferie temporum, sed ut certa potius sint dominia rerum; quod propter dubia ac suspensa ciuitates perturbentur: publicae utilitatis causa, generatim asseram, introductam esse praescriptionem. Sed fit ex consequenti, ut is, cui facultas denegatur agendi, si defes neglexit, bona sua, ab aliis occupata, intra constitutum a lege tempus uindicare, damnum incurrat,

A 2

et

- (b) Conf. B. HEINECCHII Elem. iur. germ. lib. II. tit. III. §. CXXIII.
 (c) Conf. RICCIVS de praescript. Germanor. Cap. I. §. III. Quaedam me ex hoc libro, publice hic profiteor, in dissertationem hanc transtulisse, sed ita tamen, ut fere omnia ipse euoluerim.
 (d) Vid. VOET. de mobilium et immobil. natura. Ultrai. 1668. et KEMMERICHII disp. de facultate alienand. bona immobilia iure Francof. restricta. Ien. 1732. §. VIII.

et rei suae puniatur amissione (e). Non est igitur in poenam negligentium praescriptio recepta.

§. III.

¶ **U**ncapio
attempe-
randa est
fini cuius-
que rei-
publ. ciui-
umque ge-
nio.

Si quis sit, qui consultum uelit reipublicae, eam profecto rationem, ut in aliis legibus, ita etiam in praescriptione sequatur necesse est, ut in hac ordinanda ad finem ciuitatis ciuiumque naturam in primis attendat animum, nihilque constituat, quod ab his paullo uideatur esse alienius. Is enim parum habet exploratum, quid sit e republica futurum, qui omnes prorsus leges omnibus ciuitatibus populisque omni ex parte conuenire arbitratur: id quod olim iam intellexit ARISTOTELES (f), ne nunc quidem spernendus in rebus politicis auctor, iudice V. III. BARBEYRACIO (g). Diuersis diuersorum hominum ingenis, moribus, uitae genere et ipsorum etiam locorum qualitate ciuitates earumque formae atque accidentia, quae dicunt, disfident. Iura igitur ipsa etiam quin distinguenda sint, et ex uera genuinaque status ratione, quam publicam esse salutem intelligimus, diuersimode usibus ciuitatum attemperanda, qui neget, credo esse neminem. Namque perspicuum est illud, et in uulgari prudentia situm, non esse rempublicam ad leges, sed leges ad rempubl. accommodandas. Vt in arte medica non cuilibet omnia nec eadem semper salutaria sunt: ita in regendo et iudicando

(e) Eadem ratione contra HVGONEM de ROI tr. de eo, quod iustum est, lib. III. tit. 3. PVFENDORFIUS I. N. et G. lib. III. cap. XII §. 6. disputat.

(f) Vid. eius Polit. lib. III. c. 7. ad fin. p. 180. edit. Conr. lib. III. c. 1. p. 220.

(g) Orat. de coniungendis iurispr. et histor. studiis.

cando nisi iustitiae munia pro rerum ac temporum conditione statuuntur; iusta cum iustis aliquando pugnant, legesque illae, per quas ciuitatis morbi curari debent, modo infalubres, modo etiam exitiosae uidentur.

§. IIII.

Hinc nemini debet uideri mirum, uix esse gentem ullam, cui idem praescriptionis tempus placuerit, quod alteri commodum uisum; sed haec longiore, illa breuiori spatio istud circumscripserit, et quaedam etiam gentes eam plane uoluerint proscriptam: quod prolixè atque eruditissime, exemplis quibusdam in eam rem allatis, probauit B. HEINECIVS (b).

§. V.

Iam ad leges maiorum nostrorum (i) si oculos conuertamus atque animum: dici non potest quantopere istorum praescriptiones fere omnes a Romanorum illis non minus atque aliarum gentium differre animaduertamus. Quod quidem facile possemus exemplis innumeris, ex omni antiquitate petitis, demonstrare; nisi maiorem et breuitatis et instituti nostri rationem habendam nobis esse intelligeremus. Sed iam ex annali illa rerum immobilium usucapione, qua usos esse plurimos populos ciuitates

A 3

(b) Dis. de praescript. ann. iur. Lubec. a iure communi diuersa. Halae Magd. 1734. §. V.

(i) Maiores nostros hic dum dico, non loquor de illis antiquissimis, qui, quod nihil haberent priuari ac separati agri, testibus CAESARE de bello Gall. lib. VI. cap. I et TACITO de morib. Germ. cap. XXXVI non potuerunt non carere praescriptione rerum praesertim immobilium.

tesque originis Germanicae, et adhuc uti, hac qualicunque disertatione ostendere aggredimur, satis opinamur id fore perspicuum, si quis eam cum aliarum gentium institutis conferre non grauetur.

§. VI.

*Annalis
praescri-
ptio exclu-
dit iudici-
ationem
rerum im-
mobilium.*

Vt igitur ab ovo ordiamur; quicumque rem immobilem et praecipue quidem emtam per annum et diem (k) quiete possidebat, ab eo neminem istam maiores nostri credebant repetere debere, aut persequi lite atque iudicio: nisi legitimis se se causis impeditum (l) rem illam, instituta actione, petere non potuisse, actor docere queat; uel probare, rem controuersam non possideri bona fide iustoue titulo, emtionemque et uenditionem non esse legitimo modo atque iis adhibitis solemnitatibus, quas requirant leges, contractam (m). Enimuero traditio-

(k) De additamento isto diei conf. CARPZ. iurispr. forens. P. II. const. III. def. 5. et P. III. const. XXXXVI. def. 3. IO. PHILIPP. ad decif. El. XI. obs. 3. HEINECC. disc. laud. §. VIII. IO. HENR. MYLIUS disp. de anno iurid. Lips. 1682. §. XIII. et RICCIUS l. c. cap. XII. Add. illustr. SENCKENBERG. sel. iur. et histor. tom. III. p. 545.

(l) Hinc illae frequentissimae clausulae: *es wäre dann, das einer ehehafte Noth beverweise; it. er berede denn, das ihm ehehafte Noth geirret habe*, et plura eiusmodi.

(m) Etenim has qui negligebant solemnitates, consulto id fecisse credebantur, et rem omnem ea propter egisse clanculum, ut illi ne facile quicquam de eo comperirent, quorum interesset. Atqui non erat annuae nostrae praescriptioni locus contra eos, quorum consensu opus esset in alienatione, et qui iustas afferrent ignorantiae rationes. Contra uero, adhibitis illis solemnitatibus, eorum consensio bonaque fides merito praesumebatur.

traditiones plurimas uenditionesque bonorum maioris paullulum momenti apud Germanos non, nisi in iudicio et publice et *συμβολικῶς* et praesentibus aliquot testibus factas (n), ratas fuisse, omnibus, Germanicarum consuetudinum aliquanto peritioribus, notum est, mihi ad commemorandum omnino necessarium. Quin etiam multis legibus populo- rum Germanicorum sancitum legimus, ne quis committat, ut emat aliquid, quod paullo sit maioris momenti, nisi uenditor idoneum habeat fideiusforem. Instituae breuitatis causa duas tantum proferam ex libro IO. SKENAEI, qui inscriptus est: REGIA MAIESTAS SCOTIAE; quod is sit omnium rarissimus. Cautum ibi est (o): *Ne quisquam emat aliquid, nisi uenditor ipse habeat, et inueniat emtori legalem plegium (fideiusforem).* Et alio loco (p): *Nullus emat aliquam*

(n) Quid? hoc qua alia ex causa putemus esse factum, quam ut et robur quoddam adderetur contractibus, et de uenditione alicuius rei illi fierent certiores, quorum referret, eam resciscere? Intem de iis omnibus plura uid. apud SCHILTER. exercit. XXX. ad ff. §. XXXXI. HEINECC. elem. iur. Germ. lib. II. tit. III. §. LXXII. sequ. et tit. XIII. §. CCCLXXXVIII. sequ. GE. BEYER. delin. iur. Germ. lib. I. cap. XVIII. pos. III. et XXV. ibique laudat HOMEL. diss. de solemn. uendit. Lips. 1737. p. 33. et IO. GVIL. HOFFMANN. Spec. iurisprud. symbol. ueter. Germ. Francof. 1736. §. XIII. sequ. Add. MARTINI comment. ad Procesf. Saxon. tom. I. p. 457.

(o) REG. MAIEST. SCOT. lib. I. cap. XVIII. n. 1.

(p) Ibid. LEG. BVRGOR. cap. CXXVIII. n. 1. et 2.

quam rem in burgo, nisi habeat legalem plegium, exceptis cibo, potu, aut pannis scisfuratis ad induendum et huiusmodi minutis mercantiis. Et si aliter emerit, rem eam amittet, licet hanc emerit per legem (q).

§. VII.

Demonstratur ex iure Germanico et quidem ex legibus Saxonis.

Atqui, ne quis ea, quae modo dixi de annua illa praescriptione, in dubitationem adducat, operae pretium fuerit, uagari paullisper per ueteres leges ac statuta recentiora gentium ciuitatumque origine Germanicarum, atque ex iis probatum dare, his tantum non omnibus eam placuisse usucapionem (r), multisque etiam nunc, inolescente licet iure Romano, placere. Et primo quidem in medium prodeant leges Saxonicae prouinciales, non omnes (s), sed praes-

(q) Ex his omnibus, ut opinor, facile erit ad intelligendam, bonae fidei iustique tituli non omnino nullam a Germanis habitam esse rationem. Quod tamen nolim quisquam ita accipiat, ac si id in uniuersum credam esse uerum, aut ad tricennariam illam usucapionem Teutonicam applicandum. Non ignoro, maioribus nostris publicam utilitatem in praescriptionibus curae fuisse potissimum.

(r) Annuae praescriptionis uestigia iam inueniuntur in LEG. SALIC. tit. XXXXVII. §. III. ap. SCHILT. thes. antiquit. Teuton. tom. II. p. 81. Conf. RICCIUS l. c. cap. III. not. *

(s) Vide praeter laudatas in textu leges SPEC. SAX. lib. II. art. XXXXIII. edit. Ludouic. p. 315. et lib. III. art. XXXVIII. edit. Ludouic. p. 315. et lib. III. art. XXXVIII. p. 465. Hos quidem articulos, sunt, qui ad omnia alia pertinere existimant: quorum ego rationibus respondeam in confictu.

praecipuae; quarum numero eam habeo, qua de possessione domini in feudis oblati ita sancitum est (t): *Welcher Mann einem Herrn sein eigen Gut giebet, und er ihm das hernach wieder zu einem Leben leihet, der Herr hat keine Gabe mehr an dem Gut zu bereden, er hätte es denn Jahr und Tag hernach in seiner Gewehr behalten, von der Zeit als ers diesem zu Lebn thät. Er mag es aber darnach sicherlichem ienem wol wieder leihen, also das er noch seine Erben kein Eigen förder daran bereden mögen, sondern Lehen.* Ex his quidem uerbis, ut opinor, nemo erit, quin intelligat, dominium directum rei immobilis anno et die praescribi potuisse apud Saxones. Neque aliud quidquam cautum de dominio utili esse obseruamus in Saxonico iure feudali. Ita enim illud (u): *Ob ein Herr seinem Manne leugnem wollt, das er ihm ein Gut geliehen hätte, das der Mann doch in seiner Gewehr und Besitz hätte sechs Wochen und ein Jahr nach der Belehnung ohn des Herrn rechtliche Widersprache.* So dann der Mann hernach des Lebens rechte Gewehr gezeugen mag, so behält er die Gewehr allein auf dem Heiligen (iureiurando), und darneben das Gut ohne Gezeugen, und mag man ihn das Gut hernach mit keiner Anspruch wiedersehben. Porro uero ius Weichbildicum (x) seu municipale Magdeburgensium annua eum praescriptione tuctur, qui bona immobilia auctoritate

B
publi-

(t) SPECVL. SAXON. lib. I. art. XXXIII. edit. laud. pag. 91. sequ.

(u) Cap. XIII edit. Ludouic. p. 37. ed. Schilter. cap. XII.

(x) de Origine ac Significatione huius uerbi uid. WEHNER. praef. obseruat. lit. W. et LVDOVIC. praefat. iuri Weichbildico praefixa.

publica emta uenditaque possidet. Etenim ibi quum
 satis prolixè explicatum esset (y), qua ratione emtio
 et uenditio fieri deberet, ut expediret emtori: ad-
 ditur tandem (z): *Dieser, der das Eigen also gegeben
 hat, der soll sein Gewebrer (a) seyn an dem Gut, labr
 und Tag, als recht ist.* Obtinuit autem olim ius Weich-
 bildicum inter omnium urbium Germanicarum con-
 suetudines ac Statuta principem locum, ideoque ad
 aemulationem iuris ciuilibus Romanorum κατ' ἐξοχήν
 ius oppidanum, Germanice *das Stadt-Recht* appella-
 tum est (b). Hinc eius etiam usus beneficii singula-
 ris nomine aliis est ciuitatibus concessus: cuius qui-
 dem rei non desunt nobis exempla (c). Patebit ergo,
 opinor, annalem nostram praescriptionem iure Saxo-
 nico non modo alienam non esse; sed demonstrari
 etiam eo atque illustrari mirifice.

§. VIII.

(y) IVS WEICHB. art. XX. edit. Ludouic. p. 40. sequ.

(z) Ibid. art. XXI. p. 42. ed. laud. Huc etiam pertinent duo alia
 loca iuris Saxonici. WEICHB. art. XXX. et SPEC. SAX. lib.
 III. art. LXXXIII. sub fin.

(a) Venditorem tamdiu debere emtori de euisione cauere, quan-
 dia huic res emta cuiusci potest, notum est atque apud omnes
 peruulgatum. Ceterum quum, quae sequuntur in lege hac,
 pugnare multis uideantur cum iis, quae huc transcripsi: dicam
 in consilio, quomodo ea putem concilianda esse.

(b) CONRING. de Orig. iur. Germ. cap. XXVIII. p. m. 174.
 AVCTOR iur. Weichb. art. X. cum glosf.

(c) Duo sane illustria exhibentur a LAMBECIO. rerum Hamburg.
 lib. II. p. m. 45. num. 141. sequ. Caeterum haec ita a me scripta
 nelim accipi, ut quem minime fugiat, quid de iure hoc nostro
 Weichbildico deque Speculo Saxon. et Sueuico iudicent peri-
 tiores.

§. VIII.

Eandem consuetudinem uiguisse olim in Sue-^{Et Ala-}
uia crediderim (d). Enimuero id quamuis ex illo^{manuicis.}
prouinciali iure Alamannico non adeo fieri possit per-
spicuum ob fucum iuris Romani, qui ubique fere
legibus istis et in praescriptionis quidem argumento
potissimum haeret (e): non inepte tamen annuam
nostram usucapionem collegeris ex uerbis Speculi
Sueuici (f), illis quidem fat obscuris: *Die choyser
und die künig die habent ditz gemein recht gemacht (lo-
quitur de praescriptione iuris ciuilibus Romani) doch ha-
bent sy lengerew tziel worber in selber aufgesetzt an irem gut
zeutigen (rescribendum forsitan ze vertigen (ff)) und
und tag ist. Huc quidem ea etiam credo pertinere
(g): Wer ain gut in gewer hat jar und tag an all wider-
sprach der hat ain rechtew gewer daran die sol im n'eman
prechen denn mit gericht (h). Nec minus haec*

B 2

(i): Was

(d) Patebit id ulterius ex usu practico infra (§. XIII) demonstrando.

(e) Pluribus id probatum dedit B. HEINECC. histor. iur. lib. II.
§. LXXII sequ.

(f) Cap. CCLXIII. pag. 74. sequ. edit. Berger.

(ff) Errorum eum suspicamur natum ex compendio hoc scripturae:
Ze vsigen, dum illa transuersum ducta leuiterque inflexa linea ob-
scurata est, ut a librario non sit cognita.

(g) SPEC. ALAM. cap. CXXI. p. 255. ed. laud.

(h) Haec quomodo putem intelligenda esse, docere possunt ea,
quae supra (§. VI.) exposui. Ego quidem certe adduci adhuc
non possum, ut, quae de distinctione inter praescriptionem
possessionis et proprietatis a quibusdam afferuntur, ea in omnem
partem ualere credam.

(i): Was der man jar und tag in rechter gewer nicht en hat da sol er umb antworten. Iam, quod ad ius feudale Alamannicum attinet, quod scimus laciniis peregrini iuris deformatum non esse, istud quidem praescriptionem annalem etiam contra feudi dominum adstruxit (k); cuius quoque uerba adscribere iuuabit: *Vnd laugent ain herre seinem mann aines lebens und hat der man die gewer (daz leben. (l)) gehabet jar und tag in seiner stillen gewer und mag er die gewer ertzewogen als, hievor gesprochen ist so ertzewgt er sein leben wol gegen seinen herrn mit ainem seinem manne und mit ainem andern biderbn manne.* Videmus, hic eadem fere sanciri, quae paullo ante apud Saxones. obtinuisse obseruauimus.

§. VIII.

Item ex
Bauaricis.

Progredimur ad Bauaros; quorum in legibus antiquis passim occurrere illam unius anni ac diei praescriptionem rerum immobilium animaduertimus. Laudatus Perillustris DOM. de EBNER, maior omni laude mea, ex bibliotheca sua, rarissimis eius modi *λειλάνοις* refertissima, copiam nobis fecit codicis MSC. membranei iuris huius prouincialis, ex quo pauca delibare, operae pretium est. Quod caput huc primum facere existimo, inscriptionem prae fert:

(i) Ibid. cap. CCV. p. 323. cit. ed.

(k) IVS FEVD. ALAM. cap. XI.

(l) Ita legit codex MSC. membraneus antiquissimus, quem mecum pro insigni sua erga me beneuolentia communicauit Perillustr. DOM. de EBNER, ab Eschenbach etc. Dumuir reipubl. patriae grauisissimus, Musarum dulce decus; quem ut seruet DEVS IMMORT. diutissime incolumem, precor.

fert : Vmb morgengab , atque ita cauēt : Ist das ain man
 ain guet kauft umb sein pfenyng und da ein fraw yr mor-
 gengab auf hat und es die fraw yn lat kaufen und dawider
 nit redet und die das verschweiget jar und tag oder mer
 und kumt sy darnach für gericht und klagt umb das guet da
 hab si ir morgengab auf dunkt uns das si fürpas nicht fueg
 darzu hab wen si es ze lang verschwigen hat und wißt dafs in
 dem land davon grofs geprest ist gewesen. Capite alio ,
 eadem insignito inscriptione , sancitur : Wen ain fraw
 ir morgengab nach irs wirtz tod in rechter nutz und gewer
 besitzet jar und tag on all recht ansproch es sey aygen oder
 leben und die gewer erzewgen mag oder erzewgt hat der sol
 si geniesfen gen allermaniklichen si hab darumb brief oder
 nicht. Porro uero hoc iure cautum est (m) , ut de
 allodio conuentus , qui se probare queat legitime hoc
 possedisfe , eoque utum esfe per annum et diem ,
 nulla unquam ipsi ea de re illata lite , debeat deinde
 praedium tenere quiete , omni exclusa petitoris actio-
 ne. Neque adhuc in Carinthia rem se se aliter habe-
 re , quod quidem ad bona burgenfatica (n) attinet ,
 ex eius iure discimus (o) : Wer bey gutem Gericht und
 mit stiller Gewehr ein Purbrecht herbracht hat Iahr und
 Tag,

B 3

(m) IVS PROVINC. BAVAR. cap. CLXXXVIII. Conf. III. SEN-
 KENBERG. corp. iur. feudal. Germ. pag. 261. Add. cap. CC.
 sequ. p. 265. l. c.

(n) De his vid. Viri consult. BVRI ausführ. Erläuterung des in
 Teutschland üblichen Leben-Rechtes. pag. 781. sequ. atque Illustr.
 SENCKENBERG. select. iur. et histor. tom. V. p. 361. sequ. ac
 p. 364.

(o) LANDS-HAND-VESTE des Ertz-Herzogthums Kärnthen.
 F^og. 14.

Tag, mag er das fürbringen, so hat er fürbas recht. Hic praeterea facere non possum, quin aliquid adscribam e diplomate FRIDERICI I., Imperatoris, pro fundatione Asceterii Lobenfeldensis A. CIÖCLXXXI exarato (p), quod fortassis primo loco fuisset ponendum. Statuit CONRADVS Rex, patruus FRIDERICI I. Imp. quatenus ibidem DEO seruientes, quicquid oblatum sibi per annum et diem sine reclamatione possederint, diuina protecti gratia, perpetuis temporibus possiderent.

§. X.

Obtinet haec praescriptio etiam in Germanicis ciuitatibus plurimis.

Iam uero nostra uidetur interesse paucis disquirere, an in ciuitatibus etiam Germanicis similis consuetudo inoleuerit. Et sane, quamuis non iuerim inficias, ex eo tempore, quo in Germaniam penetrarunt iura Romana, passim esse usucapionem hanc immutatam obliteratedamque: non tamen ita unquam ea offecerunt iuris Germanici luminibus, nihil ut usquam hodie prisci illius instituti superesse existimemus. Multo plurimis adhuc locis consuetudo haec incorrupta seruatur, ut unius anni ac diei spatium possessori securitatem praestet, si is praedium maxime auctoritate interueniente eorum, qui iuri dicendo praesunt, solemniter accepisset traditum. Quod ut extra omnem dubitationis aleam ponatur; iuuabit aliquanto diligentius lustrare diplomata ac statuta, quibus hanc fulciri praescriptionem intelligamus. Atqui Imperator FRIDERICVS I. singulari diplomate A. CIÖCLXXXV iura confirmaturus ciuitatis Bremensis, quae

(p) Conf. SCHANNAT. histor. Episcop. Wormat. tom. II. p. 86.

quae ipsi olim, ita ferente fama, CAROLVS MAGNVS dedit, nostram usucapionem stabilivit (q). Et eandem quidem etiam Vlysaëae (Vlzen) uigere, discimus ex illius statutis de A. CIOCCCLXX (r), quibus cautum legimus, ut ciues bona allodialia emta, ac sine interruptione possesfa, anni ac diei usucapione acquirant. Id quod et Luneburgi (s) et Hanouerae (t) obseruari, facile esset ad demonstrandum, si legibus earum ciuitatum excerpendis immorari placeret. Neque aliis moribus uiuitur Rigae (u). Spirae quoque nemini licet negotium facescere possessori rei immobilis, nisi eam intra annum et diem actione persequatur, uel probabilem ignorantiae causam obtendere possit. Quod quidem luculentissime probatum dat priuilegium a LEHMANNO (x) productum, munusque auctoritate HENRICI V. et CAROLI III. Imperatorum: *Si quis curtem uel domum per annum et diem sine contradictione possederit, nulli hoc interim scienti ultra inde respondeat.* Idem Wormatiæ obseruari infra (§. XIII.) in usu forenfi docebimus. Neque alio iure Lindauiefes uti, colligo ex diplomate RYDOLPHI I. Regis Rom. A. CIOCCCLXXV, in eorum gratiam scripto et

(q) Vid. LVNIGH *Reichs-Archiv*, part. Spec. contin. III. p. 220.

(r) Statutum extat in PFEFFING. *Braunschweig-Lüneb. Historie* P. II. pag. 341.

(s) Vid. RETHMEYER. *Braunschvv. Lüneb. Chronick*, tom. II pag. 1833. n. 7.

(t) Locus Statuti est apud PFEFFING. *Braunschvv. Lüneb. Historie* P. II. p. 955.

(u) STATVT, RIGENS. lib. III. cap. XI. §. 6.

(x) LEHM. *Chron. Spjr.* lib. III. cap. XXII. et lib. VII. cap. III.

et a LVNIGIO (y) prolato ; ex quo quae ad usum nostrum spectant , ita se habent ; *Quicumque aliquod ad forum pertinens praedium eiusdem ciuitatis ratione emtionis uel hereditatis per spatium unius anni et unius diei in quieta tenet possessione , ita , quod si infra terminum praedictum secundum iuris formam non contradicitur reclamando , illo reclamante in prouincia existente , de cetero id praedium pacifice possidebit.* Simile priuilegium , iisdem plane uerbis insertum diplomati ALBERTI , Regis , quo iura urbis imperialis , Buchornii , ad lacum Bodamicum , amplificata sunt , inuenimus apud LVNIGIVM (z) . Nec minus annuam praescriptionem rerum immobilium , auctoritate magistratus interueniente traditarum , receperunt Goslarienses : id quod eorum leges testantur (a) : *Weme men enes egenen vrede wracht alse recht is , befft he dat darane jar unde dach in sinen weren ane rechte weder spracke , dat ne mach eme neyman ansprechen , de bynnen deme jare befft bynnen landes gewesen , he en hedde demme in vencknisse gewesen , dat he id nicht weder sprecken ne moechte.* Hinc etiam uenditorem aduersus eiusdem terrae incolas ultra annum et diem ad euictionis praestationem obstrictum nolunt . Audiamus ipsa legis uerba (b) : *We en erve vorkofft , de schall weren dach unde jar vor rechter anspracke so is id ledig , id en sy de dat ansprechen ne mach dat de buten (auffer) landes sy.* Atque ita etiam

(y) REICHS-ARCH. part. spec. cont. III. p. 1298.

(z) Ibid. p. 708.

(a) Apud III. LEIBNIT. in Script. Brunfuic. tom. III. p. 494. n. 8. Add. quae ibid. habentur p. 488. n. 79. p. 489. n. 96. p. 494. n. 1. 5 et 6.

(b) Ibid. p. 494. n. 17.

etiam Brunsvigae rem se se habere, ex statuto hoc discimus (c): Swes eneme vrede wert ghevracht, unde he darmede besit jar unde dach, dat ne mach neyn man gebreken. Similis est Lubecensium (d) et Hamburgensium (e) sanctio. Quam aequè probant ciuitates, Wratislaui (f), Sora (g), Francofurtum ad Moenum (h). Quin et in Bohemiam ius istud penetrasse, argumento sunt ea, quae in eius iure oppidano (i) hanc in rem praecipuntur. Et omnino dixerim, in multas quoque Prussiae ciuitates hanc inuectam esse consuetudinem. Enimuero illis, ab ordine Teutonico subactis, idem ius, ac Hamburgensibus a IOANNE et GERARDO, Comitibus Holstiae, A. C. CIOCCLVIII. concessum est, nempe Weichbildicum indultum esse animaduertimus (k). En diplomatis ab HERMANNO, memorati ordinis Magistro, A. CIOCCXXXIII. exarati uerba, quibus id confirmatur.

(c) Ibid. p. 436. n. 33.

(d) IVS LVBEC. lib. III. tit. VI. art. 3. et lib. V. tit. VI. art. 1.

(e) IVS HAMBVRG. P. I. tit. XXX. art. 3. P. II. tit. VI. art. 14. et tit. VIII. art. 6. 7. add. P. III. tit. III. art. 18.

(f) Vid. Breslanische Gerichts- und Proceß-Ordnung in III. WEINGART. Cod. Ferdin. Leopold. Ioseph. et Carolino. p. 103.

(g) Statutum legitur in MAGNI Beschreibung der Graeff. Residenz-Stadt Sorau S. XIII.

(h) AVCTOR der Anmerkungen zu der Franckfurt. Reform. p. 316.

(i) BOEHMISCHES STADT-RECHT, cap. XXVIII. art. 47. sequ. et 51.

(k) LAMBEC. rer. Hamb. lib. II. p. nr. 45.

firmatur : Statuimus in iisdem ciuitatibus iura Magdeburgensia in omnibus sententiis in perpetuum obseruari. Iam autem hoc iure quid ratione praescriptionis nostrae cautum sit, supra (§. VII.) uidimus. Regiomonti sane illam obtinere, testimonio statutorum eius ciuitatis firmari potest (1). At uero de his fatis. Omnia enim Statuta, quibus haec consuetudo stabilita est, quis commemoret? Extare multo plura, mihi quidem persuasum est: sed plura excutere neque licet, neque etiam opus esse reor. Satis est, ostendisse paucis, ne hodie quidem a Germanis huic iuri patrio plane datum esse repudium. Possum eundem retractu gentilitio pariter ac de annali praescriptione haereditatis, haerede destitutae, si tanti uideatur, aut ego extra modum prodire uelim prolixitate.

§. XI.

Item in
Gallia, His-
pania,
Belgio,
Scotia,
Dania,
Suecia.

Interim quam late pateat ius istud Germanicum, uel inde facile intelligas, quod per magnam Galliae, Hispaniae, Belgii aliarumque prouinciarum partem eius usus sanctissime custoditur. Illud enim religiose seruant Bituricenses (m), Aurelianenses (n), Tur-

(1) III. SAHME de Statut. ciuitat. Region. art. V. Add. NEVESTE NACHRICHTEN von iuristischen Büchern. Th. XVI. Band II. p. 742.

(m) CONSVET. BITVR. tit. VI. §. 1. edit. Gothoff.

(n) CONSVET. AVREL. tit. XVII. cap. I. tit. XXII. cap. II. glosf. ed. laud.

Turonenses (o), Burgundi (p), Britones (q), Normanni (r), quin Galli ceteri quidem omnes, uti testatur Vir illustris SENCKENBERGIUS (s). Iam dubitari nequit, quin hi populi fuerint Germani, et hinc eam consuetudinem vere Germanicam ex patria secum in Galliam intulerint. In Hispania non minus illam frequentem esse cognoscimus ex lege quadam (t), cuius haec summa est: *Posidens rem aliquam quiete per annum et diem titulo et bona fide, non tenetur super ea scienti respondere ulterius.* Belgis quoque unius anni et dici possessionem ad absoluendam praescriptionem sufficere, si quis auctore praetore, bona fide iustoque titulo fundum adquisiuerit, urbium quarundam Statuta docent (u). Quid, quod iam olim quidem, quum nemini adhuc ibi locorum imposita esset necessitas transferendi oppignorandique bona immobilia coram iudice rei sitae, uenditis praediis,

C 2

- (o) CONSVET. TVR. tit. XV. art. I. eiusd. ed.
 (p) CHASSAN. Consuet. Burg. rubr. X. §. I.
 (q) BERTRAND. ARGENT. comment. in leges Briton. art. CCLXV. *uerb. de celui qui est possesseur.* column. 879. sequ. Add. eiusd. *Costumes general. des pais et Duché de Bretagne, titre XV.* art. CCLXVIII. p. m. 47. sequ.
 (r) LEG. NORM. apud Ill. LVDEWIG. reliqu. MSC. tom. VII. pag. 337. 342. et 376. sequ.
 (s) SELECT. iur. et histor. tom. III. p. 545. not.
 (t) ALPHONS. de AZEVEDO comment. in constit. Hispan. tom. II. lib. III. tit. XV. l. 3.
 (u) HEINEC. elem. iur. Germ. tom. I. lib. II. tit. III. §. CX. not. et ibid. laudat. Add. ANTON. MATTHAEI lib. II. de nobilitate etc. Hollandiae p. 339. sequ.

diis, nisi creditor de constituta in iis hypotheca fidem apud acta faceret intra annum et diem, ius in re amittebat (w)? Item Scotorum legibus, ante medium saec. XII. promulgatis, annum spatium securum reddit eum, qui praedium emit bona fide adhibitoque legitimo testium numero. Quoniam illae in paucorum manibus sunt: quaedam hic ex iis (x) adscribamus: *Quicumque tenuerit terras suas in pace per unum annum et unum diem et sine calumnia; quam fideliter emit per testimonium duodecim uicinorum suorum; si quis eam calumniauerit post annum et diem, et fuerit in eadem regione, et de aetate, et non in carcere, et ipse infra praedictum terminum clameum (petitionem) inde non mouerit super hoc, nunquam audietur.* Denique in Daniam ac Sueciam usque pertinuisse hanc praescriptionem, uel ea sunt documento, quae hac de re in iure Danico (y) et legibus ciuitatum Sueciae (z) leguntur, quibusque hic describendis breuitatis studio merito superfedemus.

§. XII.

Haec iam quum scripsissem, oblata mihi est disertatio de praescriptione Germanorum annali, quam pro summis in iure honoribus A. MDCCCXXX. Giesfac habuit Cel. GEORG. GVIL. LVD. BENECKE, quamque diu multumque antea quaesui frustra. In qua multa qui-

*Demonstratur de-
nique ea
consuetudo
ex iure
Francico,
quod dicitur
für Kayser-
Recbt.*

(w) ANT. MATTH. laud. loc. p. 334. coll. p. 339.

(x) LEG. BVRGOR. cap. VIII. n. 1. in SKENAEI Reg. Maiest. Scot. Add. ibid. cap. LXXXXV.

(y) IVS DAN. lib. V. cap. VII. §. 12. p. 485.

(z) LOCCEN. Succ. regn. leg. ciuil. aut ciuitatum, tit. III. cap. XII. p. 60.

quidem inueni eruditissime disputata ; sed nihil eiusmodi , cuius nomine meae me qualiscunque opellae poenitere debeat. Interim mihi uelim liceat per uirum doctissimum , quaedam ex ipsius disertatione in usus meos transferre. Deceat sane , illa primum occupare locum : quum aliter uero iam non possim , hic ea , licet non satis congruenter , adscribere , quam prorsus omittere malim. Ex codice nimirum MSC. iuris prouincialis Francici , *Kayser-Recht* (a) dicti , haec Vir Cel. extulit (b) *Eyn icheich mann der eygen Gud sal beseszin jar um tag in nucze um in dinsten an alle ansproche , also se der Keyser hat gesaczt Daz vor des Kayfers augen med sinnygen monde um czu gesaczten tagen wanne eyn icheich mann also syn eygen beseszin had so ist sin recht eygen. Ouch en mag ez eme nymant abegerede met keiner czungen.*

§. XIII.

Haecenus igitur satis , opinor , annuam hanc ^{*Ostenditur eius usus practicus.*} rerum immobilium usucapionem demonstrauiimus ex legibus ac statutis gentium ciuitatumque originis Teutonicae , ut de ea dubium superesse amplius non possit uideatur. Facti iam memores promissi , colligamus hic aliqua ueluti per lancem saturam , ex quibus intelligi queat , forensi illam usu non caruisse. Quod ex ipsa rei natura fuit , ut , contracta emtione ac uenditione , ad praestandam euictionem obligatus sit uenditor ; id quidem uidemus a Germanis serua-

C 3 tum

(a) Vid. de eo Ill. SENCKENB. praef. corp. iur. feud. Germ.

§. 9.

(b) laud. diss. §. XIII. p. 15.

tum esse religiosissime (c). Atque haec auctori in-
iuncta obligatio iis locis, ubi praescriptio nostra usu
est recepta, anni et dici terminis merito circumscribi-
tur. Ita Cel. SCHANNATVS (d) chartam produxit su-
per acquisitione quadam, iusto emtionis titulo facta
a Schonaugiensibus A. CLOCCCLXIII., quae nos de con-
suetudine hac Wormatiae usitata reddit certiores:
*Quam curiam - - - publice tradiderunt et assignauerunt
fratribus monasterii Schonaugiensis, plenam eis Warandiam
per annum et diem, secundum ciuitatis nostrae (Wor-
matiae) consuetudinem, promittentes. De usu eius inter
ciues Spirenses testatur instrumentum emtionis et
uenditionis de A. CIOCCCLXXXIII. a diligentissimo au-
ctore chronici Spir. LEHMANNO (e) prolatum; cuius
uerba, huc pertinentia, ita se habent: constituens se
Warantum redituum eorum super domibus praelibatis per an-
num et diem, iuxta ius et consuetudinem ciuitatis Spirensis.*
Paullo post ibidem aliud extat in eandem sententiam
scriptum documentum. Similis argumenti sunt lit-
terae emt. uendit. inter RVPERTVM, Electorem Pala-
tinum, et Dominos de EBERSTEIN, A. CIOCCCLXXXV.
exaratae, apud SCHILTERVM (f): *Vnd derselben egen:*
Stat

(c) Factum id est praesertim ratione haeredum et propinquorum,
si bona potissimum a maioribus essent ad possessorem delata.
Notum enim est, eiusmodi bona sine consensu legitimorum hae-
redum alienari non potuisse. Quin ne Imperatores quidem fa-
cile quidquam alienarunt, nisi cum filiorum consensu. Conf. III.
LVDEWIG. opuscul. misc. tom. I. p. 640. sequ.

(d) In histor. episc. Wormat. tom. II. p. 132.

(e) LEHM. Chron. Spir. lib. III. cap. XXII.

(f) In thesauro antiquit. Teuton. tom. III. p. 824. u. Waere.

Stat Brethheim mit alle irre zugeborde - - - sullen wir und unser erben, in und sin erben, weren jar und tag, nach des landes recht und gewonheit. Wer es aber das die vorgehen: Stat B. ansprechig word in jar und in tag, von wem das geschebe, das sullen wir versprechen etc. Ill. HVNDIVS (g) etiam cum orbe erudito communicavit monumentum de A. CIOCCI. quod causae nostrae inseruit: Obligantes nos praesentibus iuxta terrae morem et consuetudinem, uidelicet per annum et diem, ad omnem actionem seu petitionem, quae supra dicta curia ipsis seu ipsorum monasterio moueri poterit, penitus abolendam sub propriarum dispendio expensarum. Iungo huic egregium ex Bauaria peti- tum exemplum, quod typis exscribendum curauit SENCKENBERGIUS (b), nunquam sine laude commemorandus; et quo Abbatisa Kubacensis bona nonnulla, ab emphyteuta suo sine praecua oblatione uendita, sibi uindicat. In quo quum multa occurrunt expressissima antiqui moris Germanici uestigia, tum uero euictionis per anni et diei spatium praestandae diferta fit mentio. Lubet ex eadem terra alterum etiam excitare testimonium. In lucem id prodire iussit B. a LVDEWIG (i), nominis immortalitate op- pido dignissimus: Quam uenditionem ratam - - - tenere spondemus - - - una cum patruo meo dilecto compromitten- te, - - - eadem bona exbrigando (k) ab omni impetitione usque

(g) In Metrop. Salisburg. tom. II. p. 29.

(b) Select. iur. et histor. tom. III. p. 486. 489.

(i) Reliqu. MSC. tom. VI. p. 412. sequ.

(k) Exbrigare et disbrigare idem est medi aeni scriptoribus, ac libe- rare a lite. Hinc non inconcinne pro euictionis etiam praesta- tione

usque ad finem anni et diei uenditionis, more consueto. Transeam, Bauaria relicta, in Sueuiam, inuestigaturus, annon in iis quoque terris praescriptio haec euictioque annalis in usu forensi uersata sit. Extant adhuc ad omnium memoriam tabulae emtionis uenditionis A. CIÖCCCV. inter VLRICVM, Comitum Wurttemberg. et CONRADVM de Weinsperg factae (i); ex quibus quae huc spectant, iuuat excerpere: *Ich verjehbe auch Grave Vlricher - - vnnd seinen Erben einer Webrunge vorgeannten gutte für ein Recht aigen Jahr vnnd Tag, die Ich oder meine Erben Ime oder seinen Erben thun sollen, nach des Landes Recht.* Hasfae ac Wetterauiae non diuersum ius fuisse monumentorum fide doceri potest. At ex unico tantum eorum huc quaedam transcribemus (m): *und globen - - dem vorge-scriben Gotfriden Herrn zu Eppinstein vnd sinen Erben recht Werunge Jahre und Tag zu thun.* Ex territorio Brunsvico-Lunenburgensi eruditissimus PFEFFINGERVS (n) chartam attulit, qua uenditores decimiae alicuius, ad praestandam euictionem obstagii lege obstricti, praescriptione anni ac diei ab illa obligatione ipso iure liberantur. Porro in Holsatiae foris eandem usitatam esse, fidem monumenta faciunt, quae LVNIGVS (o) et

tione usurpatur in antiquis monumentis. Conf. RICCIVS de usu iur. Rom. in Germ. §. XV. not. * et de praescript. Germ. cap. XI. §. VIII. not. *

(i) SENCKENB. l. c. tom. II. p. 228. sequ.

(m) Ibid. tom. I. p. 189. Add. tom. III. p. 543 - 547.

(n) In der Braunschvv. Lüneb. Hist. T. II. p. 604.

(o) LVNIG. Reichs-Arch. spicil. eccles. tom. II. p. 337. et passim alibi.

et LAMBECIUS (p) ediderunt. Denique eius in Belgio usum demonstrat uenditionis instrumentum, A. C. CIOIXVI confectum. Ita enim ibi (q) : *Ende Floorys van Tol voersz lovede Ian Tol zyn broeder voor noemt dese voirsz zes ackeren lants te waren jair ende dach als recht is.* (r)

§. XIII.

Quae quum ita se habeant, quis est, quin intelligat, annuam hanc usucapionem ex iure antiquo et genuino Germanorum descendere, fereque uniuersa in Germania obtinuisse prius, quam, profligatis antiquis patriae iuribus, peregrinas leges inuexit ius Romanum et Ictorum, illi unice innutritorum, auctoritas. Plura omnino documenta restarent, a nobis commemoranda : uerum hic breuitatis, quam eruditionis alicuius, quae in nobis nulla est, laudem confectari prius habuimus atque antiquius. Proximum

Conclusio primae sectionis et transitio ad alteram.

D

- (p) LAMB. lib. II. rer. Hamb. p. m. 78. sequ. et 81. Occurrit ibi species quaedam cautionis, cum Warandia coniunctae, de qua sibi nondum satis liquere, fatetur LAMBECIUS. Vocatur ea p. 80. *Selandia* et p. 81. *cautio*, quae uulgariter dicitur *Sele*. Ego illa quidem arbitror emtori per uenditorem cauere traditionem rei uenditae; idque mihi uideor recte colligere ex iis, quae de uerbo *Sal* more suo eruditissime disputat Celeberr. HEVMANNVS noster comment. de Salmannis §. III. VI et VIII. it. SCHILTERVS glosar. Teuton. u. *Sala. Selle*.
- (q) ANTON. MATTH. lib. II. de nobilitate etc. Hollandiae p. 334.
- (r) Illustre exemplum praescriptionis nostrae, ex actis publicis erutum, laudat BENECKE d. c. §. XV. p. 18.

mum iam est, ut ad explicationem Statuti nostri, cuius maxime causa haec est instituta tractatio, prouehamur. Neque hic non daturi sumus operam, ut, si non alia re, breuitate quidem certe lectori nos commendemus.

SECTIO II.

§. I.

Ius statutarium Norimb. annalem hanc usucapionem agnoscit. cuius uerba repetuntur.

Ius statutarium perillustris reipubl. Norimbergensis, quod *Reformationis* nomine uenit, multis in rebus a legibus Romanorum descere, non potest esse ignotum illis, qui eius sibi mediocrem tantum cognitionem compararunt. Cuius rei exempla extant quam plurima. Vel in praescriptione rerum immobilium uenditarum, tantum abest, ut istis sit consentaneum, ut instituta maiorum nostrorum, superius a nobis exposita, omnino seruet incorruptissime; quo illi magis frustra sint, qui huic argumento illustrando lucem aliunde, quam ex patriis consuetudinibus foenerare conantur (s). Iam quum sint (t), qui negent, ullum esse annali huic praescriptioni iure Norimbergensi relictum locum: agendum,

- (s) Omne ex principis discrepantibus proficiscuntur, ea se ut expli- cent inuicem, fieri omnino non posse, constat inter omnes.
- (t) Nolim eos nominare, ne quis me de illorum celebritate famae detrahere uelle, aut gloriolam indignis adeo modis aucupari existimet.

dum, uideamus, an quoddam ex eo praesidium peti possit sententiae nostrae. Ita igitur sese habet illa sanctio, quam ad causam nostram facere existimamus (u): Wann liegende Haab oder Güter, auch Rent, Zins, oder Gült, in der Stadt und derselben Gerichts-Zwang gelegen, uerkaufst werden, so ist der Verkauffer darum Webrschafft zu thun uerpflucht Jar und Tag, aber auf dem Land, und dem Bauern-Gericht unterworfen, vier Jar lang. Wo aber eine Person auslaendisch, oder anderer ebehaften Ursachen halben an Ausführung ihrer Sprüch und Gerechtigkeit verbindert worden, die moecht dieselben Ursachen im Gericht fürbringen, und daselbst Erkantnis gewarten, ob sie mit ihren Zusprüchen zugelassen und gehoert werden solt oder nit. etc.

§. II.

Diximus iam in prooemio, non esse nobis ^{De quibus rebus immobilibus} propositum, totam hanc legem explanare, sed aliqua tantum ex parte, eatenus nimirum, ut, eam ^{Statutum loquatur; et quid sit praestare} non modo de praestanda euietione, uerum etiam de praescriptione absoluenda intelligendam esse, fiat per ^{euietionem} neque iis, uti nobis quidem uidentur, obscuris, explicandis immoremur. Id unum, intermittere non possumus, quin commemoremus, Statutum nostrum annumerare hic rebus immobilibus praedia tam urbana, quam rustica, iisque annuos aequiparare redditus

D 2

ditus

(u) REFORM. NOR tit. XVI. leg. V. pr. Verba antiquae reformationis de A. CCCCCLXXVIII, quae sententiae nostrae mirifice patrocinantur, fini huius disertationis adiuncta legas.

ditus (x), quorum dies nondum uenit (y). Item illud praeterire nolumus, quamuis forsitan iure liceat, euictionem praestare nihil esse aliud, quam farcire damnum, quod fit, re iudiciali sententia ablata. Germanice dicimus: *Schad-los halten, gewebren, Webrschafft leisten*, item *die Gewehr leisten*: unde in ueteribus scriptoribus legibusque Germanicis est *Waranda, Warandia, Warandatio, Warantus, Warendator, Warantizare* siue *Guarentizare*, et similia; quae a uocabulo Germanico ueniunt *wabren* uel *webren*, quod significat tueri, conseruare, fieri auctorem, et tituli loco esse (z), itemque euictionem praestare (a).

§. III.

Articulo primo Statuti euictionis praescriptionisque tempus definitur.

Articulo primo legis nostrae constitutum legimus, quousque uenditor rei immobilis ad euictionis praestationem adstrictus teneatur. Iam nobis quidem non est propositum, in amplissimum illud euictionis campum excurrere: quum dudum id emensum sit ab

(x) Sed illae tamen res excipiendae, quae dominum habent directum (*einen Eigenberrn*). Iis enim nullo huius consensu alienatis, praescriptioni tantum immemoriali locus est. Conf. REF. NOR. tit. XXIII. leg. XII.

(y) Patet id ex REF. NOR. tit. XI. leg. V. §. *Es vverden auch Rent, Zins etc.* Vid. GAIL. praed. obseruat. lib. II. obs. X. n. 3. et EVERH. FABRICII Gail. enucl. lib. II. obs. X. ad fin.

(z) *Geuwaer* idem saepe est, ac titulus. SCHILT. thes. antiqu. Teuton. tom. III. p. 325. SCHANNAT. histor. Episc. Wormat. tom. II. p. 259: *Es ist ungepurlich den titel oder gewebre binden an zu setzen.*

(a) Vid. HERTII paroemiar. jur. Germ. paroem. XVIII. §. 2.

ab eruditissimis celeberrimisque iuris interpretibus, ut nemini adeo, qui hominis, legum scientiae dediti, nomen praetendat, quicquam possit eorum esse incognitum, quae hoc ad argumentum pertinere uideantur. At uero id si praetermittamus silentio, tempus illud anni et diei (b), praestandae euictioni praefinitum, ab eo currere momento, quo res prorsus uendita (c): iusta profecto reprehensione non careamus; quum non desint praefertim, qui id in dubium uocent. Quod illi ut faciant, quibus adducantur rationibus, ego quidem non intelligo. In Statutis certe nostris nihil est, quo se tueantur. Iam haec si uera sunt, uti sunt uerissima: euictionis sane periculo, rebus immobilibus uendis, post continuum anni ac diei curriculum uenditor liberetur necesse est (d). Si id autem: quid impedit, quo

D 3

minus

(b) Sermo mihi de iis tantum rebus immobilibus est, quae in foro ciuitatis sitae sunt. De iis enim, quae ad iudicium rusticorum (*dem Bauer-Gerichte*) spectant, quid dicendum sit, nullo negotio potest ex his colligi, quae de superioribus afferuntur.

(c) Ponitur id extra omnem dubitationis aleam per §. *Vnd so in obbestimmter Zeit der Webschaft* etc. et §. *Vnd ob in Zeit der der Webschaft* etc. et uerba antiquissimae editionis tit. XXVIII, leg. III: *wo aber die Person - - - uerhindert worden were - - - damit sie in der uerschafft darein nit getragen bette*. Quicumque haec cum asserto illo, quo tempus euictionis praestandae, lege nostra praescriptum, ex die rei iudicialiter euictae currat, est conciliaturus, is erit mihi magnus Apollo.

(d) Accipiendum hoc ita est, nisi quis docere queat, legitimis se prohibito causis actionem non potuisse intra memoratum tempus

minus emtorem etiam eodem spatio plenissima usucapionis munitione securum esse iubeamus ?

§. IIII.

Euictio est tam diu praestanda, quam diu eius metuendum periculum.

Nam illud quidem dici, praesertim a iuris consulto, nullo modo potest, obligationem de euictione ultra annum et diem non durare, nec tamen, eo praeterlapso tempore, usucapionis beneficio tutum fore possesorem. Quid enim? praestationem euictionis qua de causa putemus esse receptam (e), quam ut detrimentum ne capiat emtor innocens? Nonne hunc autem irreparabile damnum incurere necesse est, euicta re comparata, postquam illud annum effluxit spatium; si ultra id promissione damni infecti uenditor eiusue haeredes non teneantur, ut emtor adeo nullum contra hos regressum, uti loquuntur, habeat? Nonne sic illum auctoritate legum manifeste circumscribi fatendum est? Sed hoc quis ferat? Euictio igitur eo usque praestanda, donec omnis rem uenundatam euincendi liteque persequendi praecisa est facultas (f).

§. V.

tempus mouere. Enim uero tunc per longius etiam spatium euictionem praestandam esse patet ex §. *Wo aber eine Person auslaendisch* etc. Quae uelim ad praescriptionem quoque applicantur.

(e) Inest illa certe contractui emtionis et uenditionis ipso iure atque ex natura contractus. Hinc lex 6. C. de euict. *Non dubitatur, inquit, etsi specialiter uenditor euictionem non promiserit, re euicta, ex emto competere actionem.*

(f) Id tum sana ratio iubet, tum l. 19. C. de euict.

§. V.

Neque id non uidemus religiosissime obserua-
 tum a sapientissimis reipublicae Norimbergensis legis-
 latoribus (g). Enim uero tempus praescriptionis re-
 rum immobilium uenditarum atque actionum, ra-
 tione earundem competentium, Statuto nostro prae-
 finiri, nullo negotio demonstrari potest ulterius.
 Subauditur nimirum, nisi me prorsus fallit ani-
 mus, primo, in quo adhuc uersamur, legis nostrae
 articulo, integrum esse alicui tertio, quamdiu illud
 anni ac diei spatium nondum sit transmissum, rei
 comparatae gratia emtori iudiciariam inferre conten-
 tionem: eo autem circumactio interuallo temporis,
 potestatem illam exspirasse (h).

§. VI.

(g) Patet id clarissime et ex alleg. edit. antiqu. tit. XXVIII, leg. IIII.
 V. et ex iis, quae de usucapione atque euisione rerum mobi-
 lium in prima illa editione Reformationis Norimb. tit. XXVIII.
 leg. I. sanciantur: *So jeman kauft oder durch ander redliche Con-
 tract - - - bevvegliche habe in sein hand bringt. So wirt dieselb
 varnüs erfesfen. Zwischen den gegenvvurtigen die des kuntlich
 wissen haben in dreyen monaten daruach den nechsten. Aber mit
 den erwsern die nit entgegen sein oder des nit wwissen haben. und
 mit andern aufs Eehafft verblindert. Sol dieselb wverschafft
 besseer auf die Iarsfrist vnd nit lenger.* Iam uero res immobiles
 maioris plerumque quam mobiles merito aestimantur. Ceterum
 ex hoc textu quae colligi et possint et debeant, aequus pru-
 densque lector, uel me non monente, facile ipse intelliget.

(h) Si omnia nempe legitime se se habeant.

§. VI.

*Probatur
illa etiam
ex artic. II.
Statuti et
eius cum
primo con-
nexionem.*

Quae quidem nisi ita sint, eos prouoco uni-
uersos, qui in alia omnia discedunt, ut rationem
mihî exponant et prioris illius articuli cum posteriori
connexionis, et exceptionis, secundo hoc compre-
hensae interpuncto, quod iam paullo accuratius con-
templaturi sumus. Loquitur id de tertio quodam
interueniente, qui rem uenditam, elapso iam anno
ac die, postulat, et ab emtore nititur uindicare.
Iam si ille, legitimis allegatis rationibus, praepedi-
tum se dicat, quo minus, durante euictionis tem-
pore (i), rem istam actione persequi potuerit: lex
nostra eum non, nisi praecua causae cognitione,
audiendum censet. Atqui ex hoc quid aliud inferas,
quam eiusmodi petitoribus extra talem casum nullam
omnino mouendi ulterius patere facultatem? Habe-
tur igitur hoc articulo, id quod etiam particula dis-
iunctiua *aber* demonstrat, exceptio a regula, quam
superiori paragrapho implicite contineri ostendimus.
Et sic quidem a nobis, si quid intelligimus, annua
haec usucapio ex iure statutorio Norimbergensi ita
est adstructa, ut dubitari de ea amplius non posse
uideatur. Quae alia multa in lege nostra explicanda
sint, de iis, quum praescriptionis illius naturam paullo
post diligentius aliquanto considerabimus, commo-
dior erit dicendi occasio.

§. VII.

(i) Ita sane interpretor uerba laud. edit. antiqu. c. l. *Wo aber die
Person - - - uerhindert worden - - - damit sie in der uerschafft
darein nit getragen hette.*

§. VII.

Iam alio etiam uti possem argumento, sumto *Aliud ar-*
 ex ratione temporis, quo res mobiles praescribi inter *gumentum*
 praesentes iubent Statuta nostra. Etenim fortasse ali- *ductum ex*
 quibus non adeo uideatur a uero alienum, quum le- *tempore*
 gislatores nostri tres illos annos, quorum decursu *usucapionis*
 usucapio rerum mobilium ex iure Romano absolui- *statutariae*
 tur, ad totidem menses reducerint (k), eos quoque *rerum mo-*
 similiter spatium rerum immobilium praescribenda- *bilium.*
 rum contractum uoluisse. Verum enim uero persua-
 sum mihi est, fore plures, qui huic argumentationi
 parum tribuant roboris, neque sibi persuaderi facile
 patiantur, rationem esse habitam ab illis, qui nostras
 has sanxerunt leges, iuris ciuiliis Romanorum. Et
 omnino quis praestabit uerum, a primis Statutorum
 conditoribus illud esse unquam, non dicam, lectum,
 sed oculis modo usurpatum? Nam illa quid sibi uult
 in rebus mobilibus distinctio inter praesentes et absen-
 tes, ut nihil iam de aliis institutis, quae hic occur-
 runt, diuersis plane ab istis Romanorum, breuita-
 tis studio dicam? Ius illud ciuile in iis correctum scilicet.

§. VIII.

Atque ita comparatis omnibus, quae ad an- *Natura*
 nalem hanc praescriptionem, ex Statuto patrio de- *illius usu-*
 monstrandam, facere uidebantur; naturam illius, *capionis.*
 quam potest, breuissime explicare, erit operae pre-
 tium. Res igitur immobiles et quae eorum habentur

E tur

(k) REF. NOR. tit. XVI. leg. VIII.

tur numero, anni ac diei spatiis (1) Norimbergae ufucapiuntur; nec illae tamen promiscue, sed quae uenditae sunt (m). Iam satis hic nequeo mirari, quum omnium fere Statuta ciuitatum Germanicarum certas requirunt solemnitates, nihil esse ea de re legibus nostris sancitum, ut palamne praesentibusque testibus res quaedam comparetur, an clandestine et inter contrahentes tantum peragantur omnia, perinde esse uideatur. Sed si tamen res posteriori modo uendita, iamque per annum ac diem possesta, actione postuletur; parum fore in praescriptione hac praesidii existimari (n). Et ego quidem, ut dicam quod sentio, prorsus habeo persuasum, rem omnem ad ius commune redire, neque ullum esse annali huic praescriptioni relinquendum locum, si contrahentes neglexerint duos adhibere denominatos (o) (*Genanten*). Quod ut animum inducam credere, analogia potissimum suadet iuris Germanici. Est enim Norimbergae

(1) Tempus id currere ex die perfectae omnino uenditionis, multis ostendere nihil attinet.

(m) De contractu tantum emtionis-uenditionis loqui statutum, omnes intelligunt.

(n) L. 1. ff. de itin. actuque priu. L. 1. ff. de aqua cottid. L. 1. ff. uti possid. L. 1. tot. tit. ff. quod ui aut clam. Habent enim clandestina contra se praesumptionem iniustitiae. MEV. P. VII. dec. CLXX.

(o) De iis eorumque officiis conf. die mit Anmerckung. erlaeut. Nürnberg. Reformat. Th. I. p. 653 - 668. et Viri incomparabilis HEVMANNI comment. de Salmannis §. X. Olim certe illos Norimbergae aliqua ratione Scabinos ac testes fuisse patet ex monumentis a laudato HEVMANNO nostro li. c. productis.

bergae ea consuetudo, iam inde ab antiquissimis ducta temporibus, ut, quae coram duobus eiusmodi uiris authenticis peraguntur, aequae ualeant, ac si essent ad acta et in iudicio facta (p). Et olim ibi emptiones ac uenditiones tantum non omnes ita fieri consueuissent, mihi profecto admodum uidetur probabile (q). Iam itaque ex his conficitur, neminem posse contra rem, duobus adhibitis denominatis, rem et per annum diemque sine legitima interpellatione possessionem, ullam mouere actionem. Etenim tam late patent uerba statuti nostri (r): *Vnd so in obbestimmter Zeit der Webrschaft yemand zu den uerkauften Gütern einige Sprüche oder Forderung gerichtlich vornehmen würde, so sol etc.* ut ea ad omnem petitem, qui ex iure agit in re, quaecumque illud sit, pertinere uideantur. Quapropter iam non dicam, ex iure etiam communi actionem hypothecariam aequae ac rei immobilis uindicationem longo tempore, si ab extraneo pignus titulo bonaque fide possideatur, excludi, salua hypothecario aduersus debitorem suum manente personali

E 2

(p) Mit Anmerkungen erlaeut. Nürnberg. Reformat. Th. I. p. 658. n. * et passim.

(q) Id quum ex documentis colligo, a laudato non minus HEVMANNO l. c. p. 303. sequ. et 321. sequ. ac in histor. Norimb. diplomat. A. cccccxxvi. p. 287. A. cccccclxiii. p. 422. sequ. not. * A. cccccclxxxiii. p. 459. A. cccccclxxxv. p. 714. A. cccccclxxxiii. p. 900. praeterque ea passim prolatis; tum etiam Vir quidam perillustri atque institutioꝝum patriarum peritissimus eius rei me reddidit certioꝝem.

(r) REF. NOR. tit. XVI. leg. V. § 2.

fonali a^(s)ctione. Neque id mirum, quum eo tempore dominia etiam praescribantur.

§. VIII.

De impedimentis usucapionis in Statuto allatis.

Restat, ut de limitatione illa: *Wo aber eine Person auslaendisch* etc. pauca dicamus. Nihil est, cur hic repetamus omnia legitimorum impedimentorum genera. Sunt ea dudum ab eruditissimis ICTis (t) ita exposita, ut iam nihil addi posse uideatur. Qua de causa nobis omnino licet esse breuioribus. Iam merito affertur quaestio, quid hic sit: *auslaendisch*? Tam uaria est uocabuli *Land* notio, ut et agrum, qui in ciuitatis alicuius ditione est, et prouinciam, qua tractus ille cingitur, et ipsum, cuius illa prouincia pars est, imperium denotet (u). Sed Norimbergae eos haberi absentes, qui extra eius forum (*ausser dem Nürnbergischen Gerichts-Zwang*) uersantur, dubium non est (x). Absentem igitur non temere lapsu istius anni iure suo priuandum arbitratur Statutum. Nec tamen quamcunque absentiam putamus suffecturam, sed necessariam tantum ac laudabilem (y). Ignorantiae etiam rationem habendam esse, in saepe laudata editione

- (s) L. 1. et 2. C. si aduersus creditor. praescript. oppon. L. 7. l. ult. C. de oblig. et a^(s)ction.
- (t) Conf. TITHI ius priu. lib. II. cap. X. STRYKII uti modern. p. 238. sequ. ibique alleg. Add. Cel. HEVMANNI opusc. p. 276 et de uerbo *eheba^(s)ft*. ibid. p. 424. sequ.
- (u) HEINECCIUS disp. supra laud. §. XXI.
- (x) REF. NOR. tit. VII. leg. VIII. et HOPPII comment. ad inst. p. m. 317.
- (y) L. 15. 26. §. fin. l. 28. pr. ex quib. causis. maior. uig.

tione antiquissima Reformationis Norimb. lex censet. Sed tamen cuilibet ignorantiae non posse eam uim esse, facile omnes intelligunt. Neque enim audiendus uidetur, qui praefens rei, palam pluribusque scientibus gestae, ignorantiam praetendit. Suam ipse negligentiam incuset, qui damnum ex rei aetate ignorantia accipiat, quum facile potuerit eam resciscere. Etenim ille scienti equiparatur (z). Iam igitur quum multi saepius negligentiae praetexant ignorantiam: quis dubitet, quin haec saltim firmanda sit iureiurando (a)? Denique quod lex nostra cauet, ut nemini contra illam annuam praescriptionem succurratur, nisi causa cognita, id quum summa aequitatis ratio suadet, tum etiam iure Romano sancitur (b). Quousque autem quispiam, praetermissio illo usucapionis tempore, admittendus sit, prudentis arbitrio iudicis relinquatur.

§. X.

Atque hic, quamuis plura sint omnino, quae *Conclusio.* dici possint, finem imponimus, monente charta; gratiasque immortales DEO OPT. MAX. agimus pro uiribus clementissime susceptis praestitoque auxilio; atque eum precamur, ueneramur et imploramus, ut dulcissimam patriam sanctioris doctrinae puritate, pietate ciuium, iustitiae laude et commerciorum amplitudine eousque florere iubeat, quoad stabit uigebitque haec rerum uniuersitas.

E 3

Ex

(z) MEVII P. VII. decis. CLXX.

(a) HEINECC. cit. disp. §. XXXIII.

(b) L. 3. et 7. ff. de in integr. restit.

Ex Reform. Noric. A. cIÖCCCCCLXXVIII.
tit. XXVIII. leg. 4. 5. 7.

Das vierd gesetz.

Von werschaft der erkaufften ligenden habe
oder gut iar vnd tag nach statrecht außser-
halb redlicher entschuldigung nach
erkantnus des Rechten.

Welcher dem andern ligende habe oder gut vnn derglei-
chen zyns. rennt. gült oder weisat alhie in dem pütel-
stab gelegen verkaufft. der soll darumb werschaft thun iar
vnd tag. vnd die werschaft hat stat in sollichen vordrungen
vnn sprüchen. derhalb der verkauffer nicht macht. gewalt
noch Recht gehabt solt haben denselben kauf also zetbun eitli-
cher irrung vnd vsach halb. darumb er verbindert wer oder
sein solt. sollichen kauf dermassen fürzenemen. vnn wo aber
die person außlendisch oder ander vsachenhalb auß einer
eehaft verbindert worden were. vnnwizenshalb oder sunst
damit sie in der werschaft darein nit getragen betten. so
müchten sie nach gestalt der sachen auf erkantnuß des Rechten.
vnd mit verkündung des verkauffers oder seiner erben zuge-
lassen werden. vnn wo derselb ansprecher daselb gut in
recht behielte. so solt den kauffer sein kauffsumm mit erlitten
Costen von dem verkauffer oder seinen erben bekert werden.
was aber verkauffter stück vnn güter in ewßern gericht
gelegen weren. darmit soll es der werschafthalb nach ordnung
derselben gericht und Rechten gehalten werden. doch wie sich
kauffer und verkauffer zymlicher weis In fürnemen irs kauffs
vertragen. darbey sol es irenhalb bleiben.

Das

Das funft gesetz.

Von ledigung der purgen auf die erschynen
werschafft. vnd von verpflicht derselben auf
hangendes Recht In der werung zeit
angefengt. bis zu entlichem
auftrag.

Die werpürgen sein vmb werschafft. des. so dann In diesem
püttelstab gelegen ist verbeßt nach diesem Statrechten
Iar vnn tag. oder merklicher vrsachhalb ein lenger zeit.
als in dem nehesten gesetz herürt ist. vnn so sie oder das ver-
kaufft gut In solcher zeit vmb werschafft mit Recht nit ange-
sprochen werden. so sein sie Irer pürgschafft geledigt. Es
were dann das sie oder die verkaufft ligend habe auf vermelte
vrsachen In lenger zeit. oder aber in zeit der werschafft
eyniger ewßern gericht. darinne die güter gelegen weren.
sachhalb die werschafft berürende angesprochen wurden.
so bleiben sie solcher purgshafthalb vngeledigt. so lang vnn
verr bis dasselb vnn andere Recht In zeit der werschafft
angefengt. Iren entlichen auftrag vnn vollziehung gewünnen.
vnd die ordnung die pürgen oder die selbstschulden fürzenemen.
ist begriffen. In den gesetzte von verpflicht der selbstschulden.

Das

Das sünd gesetz.

Von anlangung vnd rechtuertigung des selb-
gelters oder der purgen. von der wertschaft
wegen. vngeledigt der andern der-
halb verpflichtet.

ES mag der kauffer. so sein gekauffte habe In der zeit der
weerschaft vmb sachen die wertschaft berürend mit Recht
angesprochen wirt. den selbgeler oder die pürgen mit Recht
fürnemen vnd beclagen. vmb vertretung enthebung und ledi-
gung derselben ansprach vnn eintrag. so Im dann In yetzge-
melter meynung begegnet ist. vnd welcher tail. als die pürgen
oder der selbschuld mit Recht fürgenommen wirt. so sollen doch
die andern mit solcher pflicht verwantt der nit geledigt sein.
solang vnd verr bis dem kauffer völlig vnd entlich weerschaft
vnn aufrichtung beschicht. vmb alles das. darumb er
dann yezuzeitten In vorgemelter meynung mit
Recht fürgenommen ist worden.

T A N T V M.

ULB Halle

3

004 199 219

f

SB

17
Pri. 6. num. 20. P. 2. 42. 59
1747, 4
10

DISSERTATIO INAVGVRALIS IVRIDICA
DE
ANNALI
RERVIM IMMOB. PRAESCRPTIONE
GERMANICA
ET POTISSIMUM NORIMBERGENSI

QVAM
IVSSV ET AVCTORITATE
MAGNIFICI ICTORVM ORDINIS
IN INCLVTA NORICORVM ACADEMIA
PRO LICENTIA
VMMOS IN IVRE HONORES
RITE OBTINENDI
XVI MART. A. R. S. CIOIOCCXXXVII
SOLENNI DISQVISITIONI
SVBIICIT
CHRISTOPHORVS GVILIELMVS STÜRMER
NORIMBERGENSIS

P 164.6

ALTORFII
TYPIS IO. GEORGII MEYERI ACAD. TYPOGR.

